

належить до національної більшості. Результати аналізу дали змогу дослідникам ствердити, що у підручниках прийнято перспективу етнічної більшості, яка інформує свою молодь про віддалені і нереальні у побутовому житті явища – меншини, про які учень дізнається вперше тільки з підручника.

Висновки... Світ кінця XX – початку XIX століття є світом національних і етнічних культур. Не в змозі заперечити цьому явищу понаддержавної інтеграції, а природною реакцією на поступ інтеграційних процесів і домінування понаддержавних структур є зростання етнічності і прагнення до збереження культурних цінностей [1]. Природним середовищем людини є світ культури, і в тому числі культури національної, етнічної, яка існує, існувала і буде існувати на різних рівнях. І саме використання етнокультурного надбання кожної національної чи етнічної спільноти, яка проживає у даній країні дасть змогу виховати достойного громадянина.

Список використаних джерел і літератури:

1. Babiński G. Etniczność // PROGLAS. - nr 5-6. - 199), s.28-31
 2. Cele kształcenia ogólnego (III i IV etap edukacyjny) // Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. / Załącznik 4 w: Dziennik Ustaw z dn. 15 stycznia 2009, Nr 4, poz. 17, s. 270-275
 3. Chmielewska K. Wychowanie obywatelskie. Wiedza o społeczeństwie. Ćwiczenia i podręcznik dla gimnazjalistów - [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://otwarta.org/old/wychowanie-obywatelskie.-wiedza-o-spoleszenstwie.-cwiczenia-i-podrecznik-dla-gimnazjalistow,351.html>
 4. Diaspora. Polska tożsamość na emigracji. Т. II. - [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.us.szc.pl/main.php/polonia?xml=load_page&st=16158
 5. Jest nas 38,5 miliona. Wyniki spisu powszechnego - [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://spoleczenstwo.newsweek.pl/jest-nas-38-5-miliona--wyniki-spisu-powszechnego,89818,1,1.html> 22 marca 2012
 6. Podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej w zakresie edukacji społecznej. I etap edukacyjny: klasy I–III // Podstawa programowa z komentarzami. Tom 4. - Edukacja historyczna i obywatelska w szkole podstawowej, gimnazjum i liceum. - [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.men.gov.pl/images/stories/pdf/Reforma/4b.pdf>
 7. Sadowski A. Pogranicze. Studia społeczne. Zarys problematyki/ Andrzej Sadowski - [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://pogranicze.soc.uwb.edu.pl/component/content/article/2-informacje/6-pogranicze-studia-spoeczne-zarys-problematyki.html>
 8. Skomra S. Boją się przyznać do narodowości. Jak spisać mniejszość? - [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://lublin.gazeta.pl/lublin/1,48724,9364150,Boja_sie_przyznac_do_narodowosci__Jak_spisac_mniejszosc_.html
 9. Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 w zakresie deklarowanej narodowości oraz języka używanego w domu [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.stat.gov.pl/gus/8185_PLK_HTML.htm
- Дата надходження статті: «18» вересня 2012 р.

УДК 372.461

Н.Р.КИРСТА,

кандидат педагогічних наук

(м.Івано-Франківськ)

Формування лексичної компетенції старших дошкільників засобами поетичних творів українських письменників

В статті розглядаються питання формування лексичної компетенції дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного слова. Охарактеризовано дидактичну модель і наведено зразки конспектів занять комплексної роботи за поетичними творами Марійки Підгірянки (в аспекті розвитку словника). Визначено педагогічні умови та закономірності розвитку словника дітей засобами поетичних творів.

Ключові слова: *лексична компетенція, поетичне слово, дидактична модель, словник, педагогічні умови, закономірності.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... В усіх цивілізованих державах зміст освіти відображає культурно-історичні та духовно-національні традиції свого народу, пріоритетність рідної мови як національного джерела формування особистості.

К.Д.Ушинський зазначав, що рідна мова є скарбницею всіх людських знань. Будь-яке розуміння, на думку вченого, починається зі слова, крізь нього проходить і до нього повертається [4, с.225]. Ідеї видатного педагога знайшли своє відображення і в новій редакції Базового компонента дошкільної освіти. «Мовленнєве виховання, – наголошено в чинному документі, –

забезпечує духовно-емоційний розвиток дитини через органічний зв'язок з національним вихованням» [1, с.7].

Відповідно вважаємо, що ефективно організована робота над збагаченням словника відіграє першорядну роль в оволодінні дітьми лексичними багатствами рідної мови, є міцним фундаментом успішного вивчення української мови в школі.

Аналіз досліджень і публікацій... Питання розвитку словника виступає одним із головних завдань мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Вченими розкрита значущість і обґрунтовано необхідність проведення лексичної роботи (Л.О.Пеньєвська, Є.І.Радіна, М.С.Рождественський, О.П.Усова), сформульовано педагогічні принципи роботи над словом, виявлено деякі особливості словника дітей дошкільного віку (Г.М.Бавикіна, Р.Й.Жуковська, М.М.Коніна, В.І.Коник, С.І.Соловійова), розроблено прийоми пояснення і закріплення нових слів (А.М.Бородич, А.П.Іваненко, М.М.Коніна, Ю.С.Ляховська, Є.І.Тихеева, Л.П.Федоренко), встановлено особливості розвитку словника в різних видах діяльності (В.І.Коник, Н.В.Кудикіна, Н.І.Луцан, І.М.Непомняца, Н.П.Савельєва, В.І.Яшина).

У нашому розумінні сутність словникової роботи полягає в тому, щоб забезпечити правильність сприймання слів дітьми, їхнє розуміння з усіма відтінками і забарвленнями; засвоєння і репродукування лексичних одиниць у відповідних ситуаціях; щоб нові слова ввійшли в спеціальні лексичні вправи, які поглиблюють їхнє розуміння, готують до вживання в нових сполученнях, і як результат сформованості лексичної компетенції – самостійність, правильність та активне використання засвоєних слів у повсякденній мовленнєвій практиці.

Важливе місце в системі засобів мовленнєвого розвитку відводиться художній літературі, яка активізує і розширює дитячий словник, виховує точність мовлення, чуття слова, його відтінків, привчає відчувати і розуміти силу і красу образних виразів. Дослідження вчених дозволили з'ясувати особливості сприймання мови літературних творів дошкільниками, вплив художньої літератури на розвиток зв'язного мовлення, словесну творчість (Т.І.Алієва, Є.Ф.Лукіна, Ле Тхі Ань Туєт, Л.І.Фесенко, А.Є.Шибицька), роль художніх творів як основного джерела розвитку образності мовлення дітей (Н.В.Гавриш, С.І.Жупанин, Н.Зубалій, Л.Я.Панкратова, А.І.Полозова, І.Т.Титаренко).

Віршований твір відрізняється від прозового як зовнішнім виглядом, так і внутрішньою структурою мови, що зумовлює певні особливості в його сприйманні. Особливості сприймання та заучування дітьми дошкільного віку поетичних творів досліджувалися низкою сучасних учених (С.С.Бухвостова, Р.Й.Жуковська, Є.І.Жицький, С.І.Жупанин, Н.Зубалій, В.І.Лейбсон, А.І.Полозова, І.Т.Титаренко).

Формулювання цілей статті... На прикладі літературної спадщини Марійки Підгірянки покажемо можливості використання поетичних творів українських письменників в аспекті формування лексичної компетенції дітей в сьогоденній дошкільній практиці.

Виклад основного матеріалу... Вважаючи рідне слово одним із засобів національного виховання, поетеса з великою увагою ставилася до мови своїх творів. Кожне слово, присвячене дітям було виваженим і продуманим.

Аналіз лексики творів Марійки Підгірянки засвідчив, що основний масив слів, який складає лексичну тканину її поезій, належить до категорії загальноновживаної та емоційно забарвленої лексики. Використання означених лексичних шарів робить мову творів поетеси простою й доступною для розуміння дошкільників, а їх різноплановість у семантичному відношенні відповідає вимогам розвитку мовлення і мислення дітей. Діалектизми нараховують незначну кількість прикладів, а вміло вкраплені в канву твору виступають не тільки засобом створення місцевого колориту, індивідуалізації мови персонажів, але і розширюють кругозір дітей, знайомлять їх з цілою низкою нових слів і понять.

Необхідність збагачення дитячого мовлення діалектними словами безперечна з огляду на їх важливість для сучасної дійсності і великого виховного значення понять, які вони означають. Як писала свого часу Софія Русова, саме: «В діалекті заховується щоправда дух народу, філологічна суть мови – її образність, краса, її місцевий фольклор» [3, с.13]. Вона зауважувала, що кожна місцевість відрізняється діалектами мови. Тому, до дитячого садка діти, звичайно, приходять зі своїм діалектом, ним вони лише й можуть виявити свої почуття, свої спостереження» [3, с.13]. С.Русова застерігала педагогів від глузування з місцевої «ще до школки, вдома засвоєної говірки» і рекомендувала саме через читання художніх творів задержуючися якраз на тих словах, що у місцевому діалекті звучать інакше безболісно переводити дітей на літературну мову» [3, с.13]. Широке поширення діалектів у різних стилях мови робить їх належністю загальноновживаної лексики, однією з її ланок.

Уміло використовуються Марійкою Підгірянкою і образні вирази. Їх небагато, але вони відзначаються змістовністю, влучністю, барвистістю, легкістю для запам'ятання. Це дозволило

вважати, що за своїми художніми особливостями поезії Підгірянки можуть слугувати ефективним засобом збагачення словника дітей емоційно забарвленою лексикою, образними виразами; формувати вміння користуватися поетичною мовою у власному мовленні.

Нами також досліджувалися особливості сприймання і засвоєння старшими дошкільниками змісту та мови поетичних творів Марійки Підгірянки. Дослідження складалося з чотирьох тематично означених серій.

У першій серії «Намалюємо словами» з'ясовувалося розуміння дітьми змісту і мови вперше прослуханих творів, уміння в описовій формі передати почуте. Докладний аналіз дитячих висловлювань дозволив виділити деякі особливості, що пов'язані з первинним сприйманням старшими дошкільниками віршів Марійки Підгірянки (в мовному аспекті): емоційна піднесеність висловлювань дітей опісля слухання твору; вибірковість сприймання поетичних образів і їх змалювання за допомогою раніше засвоєної лексики; активне звернення до власного життєво-мовного досвіду; використання у «словесних малюнках» лише загальноновживаної і специфічно побутової лексики творів; більш частотне, порівняно з іншими частинами мови, використання іменників і дієслів; відсутність уміння користуватися емоційно забарвленою лексикою; неготовність до сприймання образних виразів і їхнього перенесення у власне мовлення.

Друга серія «Поговоримо про вірш» складалася з трьох завдань, які були спрямовані на виявлення вміння дітей відповідати на запитання за змістом поетичних творів, пояснювати значення ключових слів і образних виразів, використовувати їх у процесі складання речень.

Третя серія «Ми із Грайликом-поети» передбачала визначення вміння дітей використовувати ключові слова і образні вирази в процесі складання описових розповідей. Дитині пропонували уявити себе поетом і описати улюблене свято, пору року. Лексичний аналіз дитячих розповідей засвідчив, що в процесі складання розповідей діти переважно користувалися власним словниковим запасом, опиралися на власний життєво-мовний досвід. Визначені нами лексеми і образні вирази дітьми практично не вживалися.

Метою четвертої серії «Грайлик на прогулянці» було з'ясувати, чи використовується лексика і образні вирази у вільних нестимульованих висловлюваннях дітей. Результати засвідчили низьку частоту їх використання, а то й повну відсутність у висловлюваннях дітей упродовж тижня.

З метою активізації засвоєння дітьми лексики і образних виразів за поетичними творами Марійки Підгірянки ми розробили дидактичну модель комплексної роботи (в аспекті розвитку словника). Означена дидактична модель обіймала чотири взаємопов'язані етапи: відбірково-аналітичний, первинно-ознайомлювальний, репродуктивно-творчий, діяльнісний.

На першому етапі (відбірково-аналітичний) відповідно до двох програмових тем «Навколо рідної природи», «Українські обряди і традиції» було відібрано 22 твори Марійки Підгірянки, здійснено їх лексичний і морфологічний аналіз, виділено тематичні групи ключових слів і образних виразів [2].

Також ми склали словничок слів з національно-культурним змістом, на які звертали особливу увагу в процесі роботи: Барвінок (барвіночок). Бриндушка. Верба. Вінок (віночок). Волошка. Гай (гайочок). Діброва. Дід (дідух). Жито (житечко). Кінь (коник, коничок). Калач (калачики). Калина (калинонька). Кожух (кожушина). Коляда. Коса. Ластівка (ластівочка). Легіт. Мак. Намисто. Писанка (писаночка). Ряст. Смерічка. Стрічка (стрічечка). Хліб (хлібчик).

Другий етап (первинно-ознайомлювальний) розрахований на 3-4 заняття і передбачає розповідь вихователя про життя і творчість поетеси, читання її творів, слухання грамзаписів, вільну розмову з дітьми за змістом прочитаного, ігри-інсценізації. Робота розпочинається серією спеціально розроблених нами занять під загальною назвою «Знайомтеся, любі діти» і виступає складовою частиною комплексного ознайомлення старших дошкільників з письменниками рідного краю.

Наводимо фрагмент заняття. Поетичний дивосвіт Марійки Підгірянки.

Мета: дати перші узагальнені поняття про життя і творчість Марійки Підгірянки, розкрити перед дітьми багатство і розмаїття поетичних образів, створених нею, виховувати повагу і гордість за визначних людей рідного краю.

Матеріал: карта Івано-Франківської області, портрети відомих письменників, збірки поетичних творів Марійки Підгірянки, Ю.Шкрумеляка, Б.Заклинського, І.Деркача, записи пісень Марійки Підгірянки.

Хід заняття: І. Вступна бесіда про письменників рідного краю,

Вихователь: Діти, давайте підійдемо до карти нашої області, і пригадаємо тих славних людей, які народилися в нашому краї і написали для вас багато чудових віршів. Хто зображений на портретах? (під картою на столику портрети вже відомих дітям поетів і збірки їхніх творів). Пригадайте назви збірок Ю.Шкрумеляка. Покажіть мені їх, будь ласка. Олю, розкажи, будь

ласка, свій улюблений вірш, що написав Ю.Шкрумеляк. А сьогодні, діти, я вам розповім про свою улюблену поетесу, нашу землячку Марійку Підгірянку (показуємо портрет).

II. Розповідь вихователя про дитячу поетесу Марійку Підгірянку.

Народилася Марійка в чудовому краї, що називається Карпатське Підгір'я, в селі Білі Ослави, в родині лісничого. Виростала дівчинка серед дерев і квітів, слухала їхні добрі голоси. А коли дідусь навчив онучку грамоти, все, що наспівали високі гори, шумні потоки, гомін лісу вона почала описувати у віршах. Тоді й обрала Марійка прізвище Підгірянки (літературний псевдонім Марії Омелянівни Ленерт-Домбровської) в знак любові та пошани до рідного прикарпатського краю. Ось послухайте, діти, її вірш про смерічку.

III. Читання вірша Марійки Підгірянки «Смерічка».

Запитання: Про що розповідається у вірші? Хто бачив смереки? Де вони ростуть? Якими словами Марійка Підгірянки описала смерічку? Що означає вираз «вибуяла так на вітрі»? Які слова з вірша вам найбільше сподобалися і ви їх запам'ятали?

IV. Читання віршів дітьми (вивчаються в ході індивідуальної роботи з дітьми): «За що мене люблять», «Дарунок з ярмарку», «Діти і ластівка», «Калина».

V. Загадки

1. Віє вітер, сильний дух
2. Росте собі у лісочку,
Вхопив в Леся ... У лісочку в холодочку,
А в Ганнусі – ... Капелюх на собі має,
Та й далеко десь заніс. Та ніколи не знімає.

VI. Прослуховування магнітофонного запису (1-2 пісні на слова Марійки Підгірянки).

На наступних 2-3 заняттях знання дітей про творчий доробок поглиблювалися, окремі вірші, пісні, загадки вивчалися дошкільниками напам'ять.

Третій етап (репродуктивно-творчий) – стрижневий етап навчально-виховної роботи. Він передбачає використання творів Марійки Підгірянки як поетичної основи (робочого матеріалу) для вирішення загальних і спеціальних завдань словникової роботи. Нами складено перспективний план роботи з відібраними поетичними творами та розроблено технологію роботи за віршованими текстами в аспекті розвитку словника дітей у такій послідовності: розвиток поетичної спостережливості; забезпечення тематичного засвоєння ключових слів і образних виразів; використання системи лексичних ігор та вправ, спрямованих на закріплення поетичної мови творів; створення умов для використання лексики і образних виразів у різних видах діяльності і повсякденному спілкуванні.

На четвертому етапі (діяльнісний) поетичні твори Марійки Підгірянки, відповідно і її віршоване слово, використовувалися у ході святкових ранків, вечорів поезії, літературних вікторин, поетичних хвилинок. Наводимо фрагмент літературної вікторини «Рядками віршів поетів рідного краю».

Підготовча робота:

1. Придумати назви команд, виготовити на заняттях з художньої праці емблеми та інші атрибути, плакати для вболівальників.

2. Повторити вірші, пісні У.Кравченка, К.Гриневичевої, Марійки Підгірянки, Юрія Шкрумеляка, В.Вагірової.

3. Підготувати драматизацію або інсценізацію поетичного твору.

Хід літературної вікторини.

Ведуча: Всіх дітей до залу

Просимо ласкаво,

Щоб змагались, забавлялись

Ще й в цікаві ігри гралась.

I тур. Котра команда краще розкаже вірш?

Котра команда краще заспіває пісню на вірші Марійки Підгірянки, Ю.Шкрумеляка, У.Кравченка, К.Гриневичевої?

(Конкурс оцінюється за п'ятибальною системою)

II тур. Хто автор вірша?

Кожній команді по черзі зачитуються уривки з віршів відомих поетів. (За кожен правильну відповідь – один бал).

Наприклад, уривки з віршів Марійки Підгірянки:

1. Дзвонить, грає срібна річка,

А в криштальну воду

Задивилася смерічка

Та й на свою вроду.

(«Смерічка»)

2. Що за гамір? Що за гра?

Ліпить бабу дітвора! («Снігова баба»)

3. Втекла мені писаночка червоненька.

Мала вона сині очка, круглесенька. («Писанка»)

III тур. Кожній команді дається по картині із осіннім (зимовим, весняним) пейзажем, яку треба описати уривком з вірша.

Конкурс оцінюється за п'ятибальною системою.

IV тур. Поле чудес. Загадки.

Загадки містяться в конвертах, що розкладені по колу. Посеред кола – дзига. Ведучий накручує дзигу, де вона зупиниться, той конверт і беруть. Команди відповідають по черзі. За кожен правильну відповідь – один бал.

Загадки Марійки Підгірянки для команд:

1. Ой, великий упертюх 2. Віє вітер, сильний дух

Цей сіренький клаповух. Вхопив з Леся ...

Кличе «і – я» до ясел, А в Ганусі –

Називається Та й далеко десь

3. Моє тіло під землею,

Кучерики – понад нею.

Любить мене кожна юшка.

Називаюся

V тур. Домашнє завдання.

Інценівка або драматизація улюбленого поетичного твору.

Показує кожна команда. Конкурс оцінюється за п'ятибальною системою.

Жюрі підраховує бали і оголошує результати.

Нагородження команд.

Спільний танок дружби обох команд.

Висновки... За результатами впровадження в практику роботи сучасних ДНЗ розробленої дидактичної моделі комплексної роботи було визначено ефективні педагогічні умови розвитку словника дітей засобами поетичних творів. Серед них: цілеспрямоване збагачення поетичного досвіду, емоційного фонду для сприймання поетичних творів; раціональне планування роботи з віршованими формами в аспекті розвитку словника впродовж року; наявність орієнтовних тематичних словників; комплексний підхід у використанні методів ознайомлення дітей з довідками і прийомів словникової роботи; удосконалення навичок вживання лексики і образних виразів у словесних іграх та вправах; відображення змісту поетичних творів в ігровій та продуктивній діяльності; створення емоційно позитивних стимулів активного використання поетичної мови творів у нових ситуаціях спілкування.

Також встановлено деякі закономірності засвоєння мови поетичних творів дітьми старшого дошкільного віку: в основі збагачення словника дітей засобами поетичних творів лежить безпосередній чуттєвий досвід дитини; ефективність засвоєння поетичної мови творів залежить від рівня розуміння дітьми лексичного значення слів і образних виразів, що становлять їх канву; темпи засвоєння лексики і образних виразів обумовлюються рівнем розвитку у дітей поетичного слуху, індивідуальних особливостей мовленнєвого розвитку; міцність засвоєння лексичного матеріалу старшими дошкільниками залежить від рівня активності дітей в процесі його використання в різних видах діяльності і повсякденному спілкуванні.

Список використаних джерел і літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти: нова редакція // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4–19.
2. Підгірянка Марійка. Учись, маленький! / [упоряд. О. М. Нахлік]. – К. : Веселка, 1994. – 234 с.
3. Русова С. Ф. Нові методи дошкільного виховання / С. Ф. Русова // Дошкільне виховання. – 1992. – № 2–3. – С. 13.
4. Ушинський К. Д. Про початкове викладання мови // Вибрані педагогічні твори : в 2 т. / К. Д. Ушинський. – К. : Рад. школа, 1983. – Т. 2. – 360 с.

Анотація

Н.Р.Кирста

Формирование лексической компетенции старших дошкольников средствами поэтических произведений украинских писателей

В статье рассматриваются вопросы формирования лексической компетенции детей старшего дошкольного возраста средствами поэтического слова. Охарактеризована дидактичная модель и приведены образцы конспектов занятий комплексной работы за поэтическими произведениями Марийки Подгірянки (в аспекте развития словаря). Определенно педагогические условия и закономерности развития словаря детей средствами поэтических произведений.

Ключевые слова: лексическая компетенция, поэтическое слово, дидактичная модель, словарь, педагогические условия, закономерности.

Summary

N.R.Kyrsta

Forming of Lexical Competence of Elder Preschool Children's by Means of Poetic Works Of Ukrainian Writers

The problems of forming of lexical competence of elder preschool children by means of poetic word are studied in the article. A didactics model is described and the studies standards of complex work after Mariyka Pidgirianka's poetic works (in the aspect of dictionary development) are characterized. The pedagogical conditions and conformities of development of children's vocabulary by facilities of poetic works are concretized.

Key words: lexical competence, poetic word, didactic model, dictionary, pedagogical conditions, conformities.

Дата надходження статті: «19» вересня 2012 р.

УДК 372.47-053.4(045)

Г.І.КІТ,

старший викладач;

І.В.ГРИНДІЙ,

викладач

(м.Хмельницький)

Підготовка педагогів до використання елементів народної математики в роботі з дітьми старшого дошкільного віку

До загальної народної скарбниці належить народна математика. В даній статті висвітлена підготовка педагогів до використання елементів народної математики, ознайомлення з народними мірами вимірювання, формування математичних понять засобами усної народної творчості (народні загадки, прислів'я та приказки) в роботі з дітьми старшого дошкільного віку.

Ключові слова: елементи народної математики, народні міри вимірювання, засоби усної народної творчості.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Відродження духовної культури українського народу, розбудова національної освіти в умовах незалежної України неможливе без опори на українську етнопедагогіку. Головними засобами виховання підростаючого покоління є рідна мова, історія, фольклор, мистецтво і свята народного календаря, народні символи та прикмети, звичаї, традиції, обряди.

Українська етнопедагогіка має багату історію і давні традиції. Особливу галузь народознавства становить народна математика. Використання елементів народної математики в роботі з дітьми старшого дошкільного віку зумовлюють впровадження в навчально-виховний процес підготовки педагогів даної проблеми. Проблему підготовки педагогів з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку досліджували К.Й.Щербакова, Г.М.Леушина, А.А.Столяр, Н.І.Баглаєва, О.О.Фунтикова, Л.С.Плетеницька, М.Машовець та інші. Ці дослідження розкривають зміст, методи, форми, засоби, нові технології у навчанні педагогів з формування у дошкільників логіко-математичної компетентності, логіко-математичного розвитку.

Аналіз досліджень і публікацій... Історія розвитку математичних знань українського народу мало досліджена не тільки істориками математики, а й етнографами. Проте ця галузь дає цінний матеріал для вивчення розвитку культури українського народу.

Проблеми народної математики давно цікавили вчених. В «Програму для збирання відомостей з етнографії» О.Русова та Ф.К.Волкова включили кілька питань про народні прийоми лічби та вимірювання.

У 1876 р. відомий український етнограф М.Драгоманов зібрав і упорядкував цікаві народні задачі.

К.М.Щербина вказує на роль народних задач, прийомів лічби і вимірювання у програмі початкових класів школи, подає для використання в шкільній практиці матеріали, зібрані вчителями в різних областях України. Він закінчує свій виклад так: «Збирання й уважне вивчення «народних» математичних знань має величезне значення не лише для етнографів і істориків, а й для вчителів, оскільки ці «народні» знання дають дуже цікаві дидактичні, а й іноді й методичні вказівки для їх шкільної роботи» [2, с.324].

Проте найґрунтовніше дослідження з історії розвитку народної математики в Україні провела Л.М.Граціанська. Ознайомлюючи нас зі способами лічби та вимірювання, народними мірами українців на різних етапах історичного розвитку, відкриваючи цікавий світ еволюції поняття числа та його властивостей, а також процес формування просторових уявлень і знань у галузі